

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1888. Första Kammaren. N:o 24.

Onsdagen den 18 april, e. m.

Kammaren sammanträdde kl. 7 e. m.

Fortsattes föredragningen af bevillningsutskottets betänkande n:o 8, angående ännu oafgjorda delar af tullbevillningen.

23 punkten.

*Tull å
fernissa.*

Herr Leffler: Den i förevarande punkt föreslagna lydelsen i afseende å tullbehandling af så kallad spritfernissa skulle bland annat medföra den verkan, att denna färg, som användes till målning af fartygsbottnar, vid införsel till Sverige skulle tullbehandlas i likhet med likör. Dessa fernissor draga för närvarande en tull af 25 öre per kilogram eller omkring 18 procent af värdet, då deremot genom den nu föreslagna förändringen tullen skulle utgöra ungefär 90 procent af varans värde. Förbrukningen af dylik fernissa inom landet är dock icke så stor, att man kan tänka sig möjligheten af, att det skulle löna sig att göra denna färg till föremål för fabrikation inom landet. Den föreslagna förändrade tullbestämmelsen i afseende å så kallad fernissa af sprit skulle därför icke medföra annan påföljd än att fördyra fartygstillverkningen.

Under sådana förhållanden vågar jag hemställa till kammaren, huru vida det icke kunde vara skäl att låta denna punkt blifva föremål för den föreslagna tullkomiténs handläggning. Jag anhåller om afslag å den 23:e punkten af bevillningsutskottets betänkande.

Herr Forssman: Jag kan verkligen icke tro att de olägenheter, som af den förste värde talaren påpekats i fråga om så kallad spritfernissa, skulle vara att befara numera, då vi fått en lag, som medgifver skattefrihet för det dyrbara material, som hufvudsakligast ingår i tillverkningen af dessa fernissor, nemligen alkohol. Som herrarne alla hafva sig bekant, är det nemligen möjligt för tillverkare af dylik fernissa att få skattefrihet för den sprit, som dervid användes, och då tager jag för gifvet, att denna fernissa med fördel

*Tull å
fernissa.*
(Forts.)

kan tillverkas inom landet och att de befarade vådorna af att tullbehandla denna artikel såsom likör sålunda komme att upphöra, då den icke vidare blir föremål för import.

Jag hemställer om bifall till utskottets förslag i denna del.

Herr Wærn: Jag hemställer huru vida det kan vara skäl att lägga så hög tull som 90 procent af varans värde på en artikel, som i sådan myckenhet användes för sjöfarten, som dessa så kallade spritfernissor, under förhoppning att man sålunda skall kunna tillverka dem billigare inom landet. Kunna de här tillverkas till lägre pris, behöfves ju icke någon tullförhöjning och i alla händelser behöfver man ju icke utsätta alla dem, som använda dylik så kallad spritfernissa för ett sådant monopol, som genom den föreslagna bestämmelsen naturligtvis måste uppstå. Denna artikel kan väl för öfrigt icke vara af den vigt, att det är nödvändigt att nu genast bestämma härom. Kunna vi icke uppskjuta härmed ännu en tid, på det att flere sakkunniga personer må kunna få yttra sig i frågan och en fullständigare utredning verkställas om huru många personer kunna antagas skola komma att sysselsätta sig med dylik fabrikation.

Jag ansluter mig till den förste ärade talaren och anhåller om afslag å förevarande punkt.

Herr Reuterswård: Jag skall bedja herr Forssman upplysa kammaren, huru vida det icke är tänkbart och möjligt att utdraga spriten uti nu ifrågakomma så kallade spritfernissor, hvarigenom sprit sålunda tullfritt skulle kunna hit införas?

Herr Forssman: Den bestämmelsen att så kallad fernissa af sprit, som endast innehåller en obetydlig tillsats af barts eller andra ämnen, men i hvilken sprit hufvudsakligast ingår, skulle tullbehandlas så som likör, har länge funnits i nu gällande tulltaxa, därför att det alltid är möjligt att genom distillation uttaga spriten. Man borde dock kunna inskränka sig till att stadga, att dylika spritfernissor skulle draga tull efter alkoholhalten, men detta skulle åter förorsaka besvärliga undersökningar, hvilka man icke gerna kan lägga till grund vid tullbehandling. Detta är orsaken hvarför man hittills stadgat, att denna artikel skall tullbehandlas i likhet med likör, hvarigenom en införsel af sprit under benämning spritfernissa sålunda omöjliggjorts.

Man behöfver icke nu mera hysa några betänkligheter i detta hänseende, då man eger rätt att begagna sig af skattefrihet för den alkohol, som användes vid tillverkning af spritfernissa; skälet till den nu gällande tullbestämmelsen för denna vara är ju tydligen, att under namn af spritfernissa icke må införas ett fabrikat, ur hvilket spriten kan tagas ut och användas till förtäring.

Efter härmed slutad öfverläggning gjorde herr greffen och talmannen enligt de derunder framställda yrkandena propositioner, först på bifall till hvad utskottet i förevarande punkt hemställt och sedan

på afslag derå, hvarefter den förra propositionen förnyades och förklarades vara med öfvervägande ja besvarad.

24 punkten.

*Föreslagna
tullsatser
för fisk.*

Herr Widmark, Olof: I afseende å de två sista i denna punkt föreslagna tullsatserna, ber jag att få yttra några ord. Jag vill nemligen å de samma yrka afslag. Skälen därför äro dock för båda helt olika. Hvad först angår tullen å *lax*, vill jag säga, att de allmänt rådande låga prisen, som tyckas hafva legat för utskottet såsom ett hufvudmotiv, i afseende å de föreslagna tullsatserna icke alls förekomma i fråga om laxen, ty jag vet sannerligen ingen vara, som under sista åren så stigit i pris, som just lax. Efter hela den norrländska kusten finnas nu åtminstone under fisketiden stationerade agenter, hvilka uppköpa den derstädes fångade laxen till högt pris och sedermera afsända densamma islagd, antingen till Stockholm eller till England. Detta har gjort att äfven de förmögnare inom Norrland icke hafva råd att äta eller i väsentlig mån förse sig med en så dyr vara, som färsk lax. Att den färska laxen sålunda har en strykande åtgång, har naturligtvis också den följd med sig, att tillgången för insaltning också blir ringa. Salt lax är därför nu mera deruppe en mycket dyr vara, som under stundom betingar ända till 50 kronor för en fjerdededels tunna, det vill säga 200 kronor per tunna. För ett så lönande fiske, som laxfisket, kan det därför enligt min uppfattning icke vara skäl att föreskrifva någon tull. Då varan har så god åtgång, synes det mig icke vara skäl att missunna Finlands invånare att dervid få vara med på ett litet hörn. Detta är mina skäl för afslag å den föreslagna tullsatsen på färsk och salt lax.

Hvad derefter *sillen* och *strömmingen* angår, är det ett annat, men för mig åtminstone desto viktigare skäl, som dervid är bestämmande. Det torde nemligen icke finnas ett enda födoämne, som man i så hög grad och så sant kan kalla för fattigmanskost som just sill, färsk och saltad, äfvensom strömming.

På dessa skäl anhåller jag om afslag å de föreslagna tullsatserna å lax, sill och strömming.

Herr Lithander: Jag har hyst den åsigten att tull å fiskvaror icke skulle vara behöflig. Häruti har jag dock blifvit motsagd inom utskottet och der hafva sådana skäl för åsättande af tull blifvit andragna, att jag till en viss grad åtminstone måst gilla dem.

Jag är dock icke så fullt öfvertygad om nyttan deraf, att jag skulle vilja biträda mera än en ytterst moderat tullsats i detta fall. Jag skall likväl nu icke framställa något yrkande i sådant syfte, men skulle för min del vara mest böjd för en återremiss af denna punkt och detta af det skäl att jag känner till, att framställning i sådant syfte kommer att göras i Andra Kammaren.

Man har nemligen der på goda skäl anmärkt att, om tull på sill skulle åsättas, borde den beräknas icke efter vikt utan per tunna.

*Föreslagna
tullsatser
för fisk.
(Forts.)*

Jag anhåller därför för min del få yrka återremiss af punkten i syfte dels att få en dylik förändring vidtagen, dels ock att den föreslagna tullsatsen måtte något närmare granskas.

Herr Reuterswärd: Det var i sanning förundransvärdt att just från en norrländing få höra ett sådant yttrande, som den förste talaren i detta ämne angaf. Det är nemligen just på grund af klagomål från Norrland som utskottet funnit skäl att lyssna till denna klagan och föreslå tull å nu ifrågavarande fiskevaror. Man har nemligen derifrån fört klagan deröfver, att åländske fiskare vissa tider på året så öfverhopa orterna och hamnarne med sina produkter och sälja dem till lägre pris, än norrländingarne kunna göra, att dessa norrländska fiskare och arrendatorer af fisken derigenom kommit i eu ganska bekymmersam ställning.

Då, såsom han påstod, en tunna salt lax betingar ett saluvärde af 200 kronor per tunna, bör det väl dock icke vara så farligt att åsätta lax en tull af 10 öre per 1 kilogram.

Det är, såsom jag nyss sade, just för att tillgodose ett viktigt intresse för de norrländska kustorterna, som utskottet egentligen föreslagit denna tullsats, och jag har icke anledning att frågå den framställning utskottet i sådant syfte gjort, hvarför jag yrkar bifall till utskottets förslag i denna punkt.

Herr Ekdahl: Det är ett yttrande af den förste värde talaren, jag ber med några ord få bemöta.

Han sade nemligen att lax numera fångades i sådan obetydlighet i Norrland, att den icke räckte till behovet deruppe för befolkningen att äta såsom färsk och ännu mindre till insaltning. Det torde väl vara till följd deraf att den värde talaren nu mera är bosatt i Dalarne, som han icke känner till förhållandena uppe i Norrland.

Jag kan upplysa honom derom, att år 1886 var laxfisket der uppe det rikligaste det på många år varit. Man åt så mycket man kunde och saltade in hvad som blef öfver samt sände till andra orter, bland andra hit till Stockholm. All den hit sända laxen kunde dock icke härstädes afyttras, utan då den färska laxen af 1887 års fångst kom hit, qvarlåg ännu ett betydligt lager, som sedermera såldes till pris motsvarande det som många gånger betingas för sill. Under sista sommaren utföll äfven laxfisket gynsamt och priset på salt lax var därför icke heller, såsom den ärade talaren uppgaf, 200 kronor per tunna, utan vida lägre.

Priset på salt lax är för närvarande 8 kronor för lispund, och en tunna innehåller ungefär 16 lispund. Om man då multiplicerar 8 gånger 16, så erhåller man ett pris af 128 kronor för tunnan.

Jag har icke velat gifva mig ut på denna tullstrid, men då man lemnat uppgifter, som icke äro med verkliga förhållandet öfverensstämmande, har jag velat bemöta dessa, men har intet yrkande att framställa.

Herr Bennich: Jag skall icke inlåta mig i någon tvist derom, huru vida det stora tillflödet af lax kan påkalla en tullsats, ehuru

det visserligen vill synas mig som om, då tillgången inom landet är riklig, man skulle hafva mindre gagn af tullen, än om fångsten utfölle sämre och fiskarena därför hade behof att beredas högre pris för sin vara. Jag har begärt ordet, emedan jag önskade meddela kammaren en särskild upplysning. Så vidt jag vet kommer största delen af den salta laxen hit ned från Haparanda och fiskas i Torneå elf, der jag åsett laxfisket. Denna elf utgör som vi veta gräns mellan Sverige och Finland och derstädes hafva till följd af öfverenskommelse svenskar och finnar gemensamt fiske. De samlas vid samma »pata» och taga der upp fisken, som sedermera delas mellan fiskarena å ömse sidor af elfven. Om nu fisken föres öfver på finsk sida och derstädes saltas, skulle den sålunda enligt utskottets förslag vid införelse hit sedermera draga tull, under det att den, som saltas å svenska sidan, naturligtvis blir tullfri. Då ju såsom helt naturligt är hvarje delegare i fisket vill sjelf disponera öfver sin vara och bereda densamma, såsom honom bäst synes, taga finnarne hem sin lax och salta den i Finland samt föra den på hösten öfver till Sverige.

Dessa fisken sträcka sig långt upp i Torneå elf och, för att kontrollera att icke laxen införes hit tullfri från Finland, utan får vidkännas tullen, måste man hålla en icke obetydlig bevakningscorps efter hela elfven. Vi hafva tillföre en sådan tullbevakningscorps, men till följd af en i min tanke lycklig tullagstiftning, hvarigenom både smör och lax gjorts tullfria, kunde man utan fara indraga hela denna dyrbara, men det oaktadt icke fullt verksamma tullbevakning vid gränsen mot Finland.

Om Riksdagen nu beslutar vare sig 10 eller 5 öre tull på hvarje kilogram lax, som hit införes, blir naturligtvis också följden deraf, att Riksdagen får underkasta landet de kostnader, som erfordras för bevakningen, på det att tullförfattningen icke må öfverträdas. Jag tror visst icke, att denna tull skall i och för sig spela någon stor roll hvarken för sjelfva fisket eller för statskassan, men hvad som är säkert är, att den kommer att spela en betänklig roll för befolkningens laglydnad å ömse sidor af Torneå elf.

Till kammarens bedömande hemställes, huru vida det kan vara skäl att för en obetydlig tullinkomst underkasta gränsbefolkningen alla de obehag och frestelser till lagbrott, som deraf blifva följden. Tullen må nemligen blifva hög eller låg, så åligger det i alla händelser tullförvaltningen att så vidt ske kan öfvervaka tillämpningen; ty ingen ting är betänkligare än att bestående lag eluderas, den må nu vara af aldrig så liten vikt.

Herr Nyström: Herr grefve och talman, mine herrar! Gillar man den åsigt, som den siste ärade talaren uttryckt, så lär det väl vara bäst att uppgifva hvarje förhoppning att få någon enda tullsats bestämd, som berör våra gränsförhållanden norrut; ty när vi komma till smöret och andra artiklar, å hvilka nu föreslås tullar, så framställas naturligtvis samma anmärkningar. Om en tullbevakning icke förmår att på vår enda gräns mot annat rike, med undantag af Norge, utöfva nödig tillsyn, anser jag detta bevisa stor lamhet hos

*Föreslagna
tullsatser
för fisk.*
(Forts.)

vederbörande, och en sådan lamhet hafva vi för resten redan länge fått bevittna i fråga om andra förhållanden, exempelvis beträffande tobak. Jag föreställer mig dock, att tullstyrelsen skall komma att efterleflva de lagar och föreskrifter, som stadgas, äfven om större och vidlyftigare bevakning skulle erfordras.

Hvad nu beträffar föreliggande punkt angående lax, sill och strömming, vill jag, hvad laxen beträffar, nämna, att jag känner mycket väl till laxfisket och huru det såsom affär bär sig. Laxfisket i Norrland är betydligt, men ock förenadt med stora kostnader, uppgående under en eller ett par månader till flera tusen kronor, och ganska ofta uppstår brist eller förlust på fisket. Det är ej längesedan två laxfisken deruppe kostade mellan 2 och 3,000 kronor, och man fick ingenting, utan måste skriva upp alltsammans på vinst- och förlustkonto. Vid sådant förhållande och då laxprisen vissa år fallit så mycket, att de ofta nog ej ersätta mödan med fisket, ej ens under lyckliga år, anser jag denna näring behöfva skydd lika väl som många andra.

Hvad nu beträffar strömmingsfisket, så vill jag till hvar och en, som känner till detta yrke och huru de, som dermed nära sig, ofta måste i den vildaste storm vara ute på sjön, för att kanske se sina nät fara med vinden och vågorna samt mången gång riskera allt hvad de ega, hemställa, om ej detta hårda och mödosamma yrke kan behöfva, äfven det, något skydd. Derjemte komma från både Norge och Finland fiskare med sina fångster och nedsätta prisen för våra landsmän, hvilka dock för utöfvande af sitt sträfsamma yrke måste draga tungan af skatter både till kommunen och kronan, under det att de främmande konkurrenterna ej behöfva betala ett enda öre till Sverige.

Jag anhåller att kammaren måtte bifalla utskottets förslag i denna punkt.

Herr Forssell, Hans: Herr grefve och talman, mine herrar! Jag anser det vara nog taladt om laxen. Det torde vara skäl att öfvergå till den enligt min åsigt betydelsefullare sista punkten i utskottets förslag, den som angår tull å sill och strömming. En föregående talare har påpekat, huru som denna tullsats är att räkna till dem, som drabba de fattiga i landet — men det talet är det ju numera icke värdt att föra i denna kammare. Jag tillåter mig i stället få fästa uppmärksamheten på den ifrågavarande tullsatsens inverkan på producenterna.

Det är visserligen ej underligt att Roslagens fiskarebefolkning, helst under den stämning, som nu är rådande, föreställer sig ega ovilkorlig rätt till skydd mot alla sina konkurrenter. Det skulle icke ens det ringaste förvåna mig, om norra Roslagens fiskare ansåge sig hafva rätt till sådant skydd äfven mot södra Roslagens eller östgötaskärgårdens fiskare, deras allra farligaste medtäflare på Stockholms marknad. Men i denna kammare äro ju synpunkterna något mera omfattande och insigterna större — vi kunna därför med mera lugn än roslagsfiskarne bedöma den föreliggande frågan.

Framställes då det spörsmålet: huru är det möjligt att genom

denna tullsats inverka på prisbestämningen i Stockholm? så blir svaret oundvikligen, att en dylik tull är fullkomligt vanmäktig att fylla den uppgiften.

Införseln af salt sill sker hufvudsakligen från Norge och den kommer derifrån snart sagdt i huru stora kvantiteter som helst. Den tiden är länge sedan förbi, då priset på hufvudstadens torg å salt sill bestämdes genom förfäran mellan roslagsfiskare och ålandsfiskare. Sedan jernvägarne tillkommit och med dem stor tillförsel hit af sill både från bohuslänska kusten och Norge, är det derifrån, som prisen bestämmas. En tull på salt sill, egnad att utestänga den finska införseln, skulle därför icke blifva något annat än ett motsvarande premium för den norska tillförseln, hvilken ögonblickligt skulle fylla den lucka, som uppstode genom finska införsels minskning.

Om nu så är förhållandet, och om med denna tullsats ej kan vinnas det mål, man åsyftar, så tillåter jag mig vördsamt för kamraren framställa en annan sak, som väl förtjenar att man tager den i skärskådande. Den föreslagna tullen är direkt rigtad mot den åländska och finska tillförseln. Af hvilka bedrifves då den ifrågakvarande handeln? Är det af stora bolag eller rika köpmän, af tyskar eller semiter? Nej, denna handel idkas af fattiga skärgårdsbönder, hvilka i 500 år varit vane att söka sig till Stockholms ström och vid dess kajer, nästan på samma plats nu som i Gustaf Vasas dagar, legat sida om sida med roslagsbåtarna. Det är mot dem denna tull är rigtad. Sant är, att de nu mera ej lyda under samma krona som vi. Men vi torde hafva svårt förneka att de äro våra landsmän.

Såsom landsmän hafva vi hittills helsat dem välkomna i vår hufvudstad, hvilken städse varit deras förnämsta marknad, likasom Stockholm i dem haft säkra afnämare. Nu är meningen att göra en betydande skilnad i behandlingen af dessa våra finska bröder å ena sidan och roslagsfiskarena å den andra. Men möjligt är, att genom tullar; än på den ena, än på den andra af de varor, som från Finland hit införas, införseln från detta land till Sverige så småningom kommer att inskränkas och derigenom de band försvagas, som i hundratals år förenat oss med denna befolkning.

Jag tillåter mig blott hemställa, huru vida det är *klokt* att så från oss afvänja de finska kustborna endast för att tillmötesgå en roslagsfiskarens begäran, som dock icke kan genom denna tullsats varda tillfredsstäld.

Jag yrkar afslag på den andra och tredje passus af denna punkt.

Herr Casparsson: Jag skulle ej våga framkomma med begäran om återremiss, derest ej en af utskottets egna ledamöter redan gjort ett sådant yrkande. I likhet med herr Forssell skulle jag hafva ingenting emot att låta sill och strömming fortfarande få vara tullfria. Men då mötes jag naturligtvis af det inkastet: »här ha' vi nu igen den protektionistiska egennyttan, hvad I skolen köpa viljen I ha' tullfritt, men tullar å det I hafven att sälja.» Jag finner mig därför i att sätta tull å dessa artiklar, men anser dock, att den ej

Föreslagna
tullsats
för fisk.
(Forts.)

Föreslagna tullsats för fisk.
(Forts.)

bör blifva *högre*, än den varit på öfver 50 år. Enligt den föreslagna tullsatsen skulle den per tunna sill eller strömming utgöra något öfver 2 kronor, 2,₁₀ å 2,₁₂. Under åren 1826—1848 utgjorde strömmingstullen 1,₅₀, tullsatsen å sill 1826—1830 63 öre, men sedermera en krona. Derefter från 1849—1854 var tullsatsen för båda 94 öre, från 1855—1857 50 öre och från 1858—1863 25 öre procentner. Sälunda är den nu föreslagna tullsatsen den högsta, som ifrågakommit på de sista 50 åren, och den torde nog kunna tåla vid en liten reduktion.

Jag vill äfven fästa uppmärksamheten derpå, att när den hufvudsakliga införseln af sill eger rum från Norge och den från detta land införda varan ej drabbas af någon tullförhöjning, kan ju inträffa, att skilnaden i priset å sill och strömming blir så betydlig, att den konsumerande allmänheten företrädesvis kommer att använda sill och att till följd häraf efterfrågan å strömming blir allt mindre, och då ointetgöres ju den fördel, man genom den höga tullsatsen åsyftat att bereda producenterne.

Af dessa skäl yrkar jag återremiss, på det att utskottet må taga dessa siffror i närmare öfvervägande.

Hvad tullen på lax beträffar, tillåter jag mig derom ej fälla något omdöme, men det förefaller mig, som om äfven denna vore för hög, dock vill jag härom ej bestämdt yttra mig.

Herr Widmark, Olof: Med anledning deraf, att jag blifvit beskyld för att hafva sagt, att laxfisket är så obetydligt i Norrland, att man icke der kan få köpa färsk lax, vill jag säga, att något sådant uttryck har jag icke haft. Mitt yttrande var, att i Norrland existerar en mängd uppköpare eller agenter, hvilka till så höga pris köpa den färska laxen, att ortens invånare blifva utan. Hvad beträffar detta fiske, är det, Gudi lof, rikligt i Norrland, hvilket gifver mig en ytterligare anledning att yrka afslag å den föreslagna tullen, såsom fullkomligt obehöflig.

Herr Reuterswärd: Jag tror det ej är nödvändigt att på tal om salt sill anslå några känsloträngar, eller orda om våra känslor för det gamla broderlandet Finland o. s. v.

Äfven jag hör till dem, som vilja lefva i bästa förhållande till våra finska grannar, och vill visst ej göra dem något för när. Men då det gäller tullagstiftning för vårt eget land, böra vi komma ihåg, huru som Ryssland, som bestämmer Finlands tullar, så föga bekymrar sig om vår industri, att det just på sådana produkter, med hvilka vi förut haft vår bästa marknad i Finland, nyligen åsatt så höga tullar, att vi nu mera, hvad dessa beträffar, äro helt och hållet utestängda från denna marknad. *Der* har man ej tagit hänsyn till några känslor för Sverige, utan skött sina egna intressen — och deri har man gjort rätt.

Det skulle blifva samma förhållande, när vi längre fram i betänkandet komma till smöret. Vi veta att derutaf importeras betydligt hit från Finland. Jag hemställer om man vill att det skall blifva tullfritt. Jag tviflar derpå.

Emellertid och då man sagt, att Andra Kammaren återremitterat denna punkt för att om möjligt ännu mera skärskådas inför utskottet, vill jag ej motsätta mig en dylik återremiss, ehuru jag tror att kammaren gerna *nu* kunde antaga utskottets förslag.

*Föreslagna
tullsats
för fisk.
(Forts.)*

Herr Bexell: Vidkommande hvad herr Bennich yttrat i afseende å svårigheten med tullbevakningen, tror jag ej att vi här hafva annat än de obotfärdigas förhinder. Hvad åter herr Forssells anförande beträffar, så var det anlagdt på att tala till känslan, alldeles som då det gälde den finska litteraturen. Men likaväl, då den frågan förelåg, som nu, då det gäller sill och strömming, är det ej annat än det rena frihandelsintresset, som står bakom.

Jag yrkar bifall.

Herr Bennich: Jag vill blott förklara, att hvarken de anmärkingar, som kommit från norrlandsbänken, eller de som kommit från hallandsbänken och som rigtats emot mig personligen, komma att af mig besvaras. Jag byter ej ord med dessa herrar.

Herr Reuterswärd: Jag fattade herr Lithanders yttrande så, som skulle Andra Kammaren hafva återremitterat denna punkt. Men Andra Kammaren har tvärt om bifallit densamma.

Jag yrkar därför rent bifall.

Friherre *Klinckowström* instämde i detta anförande.

Herr Lithander: Jag ber blott få upplysa om, att jag icke sade att Andra Kammaren hade återremitterat denna punkt, utan endast att återremiss komme att yrkas.

Sedan öfverläggningen förklarats härmed slutad, yttrade herr grefven och talmannen, att i afseende på förevarande punkt yrkats, dels att utskottets deri gjorda hemställan skulle bifallas, dels att punkten måtte till utskottet återförvisas, dels ock att utskottets ifrågasvarande hemställan skulle afslås.

Sedermera gjorde herr grefven och talmannen propositioner enligt dessa yrkanden och förklarade sig anse propositionen på bifall till utskottets hemställan vara med öfvervägande ja besvarad.

Votering begärdes, i anledning hvaraf herr grefven och talmannen hemstälde, huru vida kammaren ville till kontraposition dervid antaga afslag å utskottets hemställan, samt förklarade sig finna de härå afgifna svaren hafva utfallit med öfvervägande ja.

Herrar *Forssman* och *Spånberg* äskade emellertid votering jemväl angående kontrapositionens innehåll, på grund hvaraf upp-

sattes, justerades och anslogs en omröstningsproposition af följande lydelse:

Den, som vill, att vid blifvande votering om bifall till 24 punkten i bevillningsutskottets betänkande n:o 8 kontrapositionen skall innehålla afslag å punkten, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har såsom kontraposition vid nämnda votering antagits återremiss.

Omröstningen företogs, och vid dess slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja—92;
Nej—29.

I följd häraf uppsattes, justerades och anslogs en så lydande omröstningsproposition:

Den, som bifaller 24 punkten i bevillningsutskottets betänkande n:o 8, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, afslås punkten.

Vid slutet af den häröfver anställda omröstningen befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja—59;
Nej—62.

Tull å vissa flyttsaker. 25 punkten.

Herr Bennich: Det är alldeles icke för att motsätta mig sjelfva tanken i bevillningsutskottets förslag, att för vissa fall tullbeskatta inkommande gamla saker, utan det är för att motsätta mig den

redaktion, utskottet gifvit sitt förslag, som jag begärt ordet. Utskottet föreslår nemligen i punktens första del, att »gamla och brukade husgeråds- eller andra lösörepersedlar, när de inkomma för sådana personers räkning, hvilka inflytta från utlandet eller vistats utomlands en längre tid» o. s. v. Hvad menar nu utskottet med att hafva vistats i utlandet en längre tid? Kan verkligen ett så obestämdt stadgande anses lämpligt i en författning? Hvem skall pröfva om den resande skall anses hafva uppehållit sig nog länge utomlands? Jag vill sålunda visst icke säga, att icke utskottet kan hafva rätt uti att gamla saker, som någon kan vilja köpa in, eller de nya, som egaren kunde roa sig med att smutsa ner, för att få in dem tullfria, böra åsättas tull, men jag vill att man skall hafva klara bestämmelser att rätta sig efter med afseende på hvad som menas med en längre tids vistelse utomlands, och jag önskar därför att föreskriften i detta hänseende blir bättre formulerad. Derfor hemställes om icke kammaren skulle vilja, då i denna fråga ingen meningsskiljaktighet i sak eger rum, återremittera denna punkt till utskottet, så att åt densamma må gifvas en formulering, hvilken icke i likhet med den föreslagna gifver anledning till tvister och trassel.

Tull å vissa flyttsaker.
(Forts.)

Herr Reuterswärd: Med afseende på ändamålet med den ärade talarens yrkande om återremiss, har jag ingenting att invända. Jag hade dock icke trott, att det skulle ligga något så obestämdt i utskottets formulering, som han ansåg.

Såsom jag tänkt mig saken, borde icke en person som rest till Danmark på åtta dagar eller dylikt och t. ex. i Köpenhamn skaffat sig en vagn och med den kört omkring på gatorna några dagar, så att den blifvit nedsmutsad, sedan kunna föra in den utan att erlægga tull. Jag skulle för öfrigt vara den ärade talaren mycket tacksam, om han ville gifva oss ett förslag till redaktion af punkten, hvilket icke har sådana befänkligheter som dem han skildrade. (Herr Bennich: Ja, det skall jag visst göra!) Vid sådant förhållande har jag naturligtvis ingenting emot en återremiss.

Efter härmed slutad öfverläggning blef förevarande punkt till utskottet återförvisad.

26 punkten.

Tull å fläsk.

Herr Dickson: Då jag i förmiddags instämde i den protest mot förslagen i detta betänkande, som afgafs af kammarens vice talman, och sålunda afsade mig allt ansvar för följderna af ett antagande af dessa förslag, så borde jag kanske icke vidare yttra mig derom; men då vi nu kommit till denna punkt, som jag för min del icke kan anse innebära annat än en högst orättvis beskattning, kan jag icke längre tåga, utan ber att få yttra ett par ord.

Mine herrar! Jag satt i förmiddags och åhörde den då förda diskussionen mycket noga och jag medgifver, att jag hörde på med mycket stort vemod, ty jag hörde de mest oemotsägliga och öfver-

Tull å fläsk. tygande skäl betyda ingenting, ty de talades såsom för döfva öron och strandade mot protektionisternas obevekliga *sic volo, sic jubeo*. Det var »systemet», som det icke fick prutas något på, systemet skulle genomdrivas, skulle fram utan afseende på, om det krossade aldrig så många näringar. Det var detta som gjorde, att jag hörde på med så stort vemod och med så ringa utsigt att i denna lilla sak kunna vinna någon ändring i hvad utskottet föreslagit. Riksdagen har redan genom åsättande af spannmålstullar ovedersägligen fördyrat lefnadskostnaderna för arbetarne. I denna punkt tror jag den skall komma att göra det ännu mera, något som är ganska påtagligt, då man, efter att först hafva beskattat brödet för arbetarne, nu tullbeskattar deras förnämsta soffel. Ty det är ganska visst och för öfrigt medgifvet af utskottet sjelf, att af dessa qvantiteter utländskt fläsk, som hit importerat, det ojemförligt största beloppet användes af arbetarne, och det är i flera delar af landet deras enda soffel. Skola vi väl nu på samma gång vi fördyra arbetarnes bröd, äfven fördyra deras nästan enda köttmat?

Mine herrar! Det har yttrats här, utskottets ordförande här i kammaren sade så i förmiddags och det framgår ock af dess betänkande, att dess mening är att skydda hvarje lofflig svensk näring; jag vill fråga, om det finnes någon mera lofflig näring än den svenske arbetarens; om det finnes någon, som i sin näring nedlägger ett större kapital än han? Han nedlägger deri all sin arbetskraft och arbetsförmåga; skola vi därför bidraga att försvåra hans existens? Hvar är skyddet, som i stället skulle tillfalla honom, som är lika berättigad att få ett skydd som hvarje annan näringsidkare? Han är ju den förnämste näringsidkaren. Ja, han skall erhålla kompenstation genom att få sin kopp kaffe billigare, men jag tror, att då man kräver så mycket af honom, är denna eftergift af ringa eller ingen betydelse.

Det är för mig upprörande, att sådana förslag som detta kunna komma fram, och då jag anser detsamma obilligt och orättvist, kan jag icke annat än yrka afslag derå.

För öfrigt, om vi gå till utskottets betänkande och jämföra de der förekommande uppgifterna om införsel och utförsel af fläsk, så finner jag att, då 1880 införseln öfverskjutit utförseln med 14,750,000 kilogram eller så ungefär, så har derefter införseln småningom nedsjunkit, så att införselöfverskottet år 1887 var omkring 5 millioner kilogram. Det har också visat sig en förbättring i svinproduktionen här i Sverige och denna är verkligen icke obetydlig. Då vi år 1880 exporterade omkring 143,000 kilogram fläsk, exporterade vi 1887 öfver 3 millioner kilogram. Och detta har dock skett under det importen af amerikanskt fläsk nedgått. Då nu den inhemska produktionen kunnat så förbättras utan skydd, finnes enligt min öfvertygelse icke det ringaste skäl för att lägga tull på detta arbetarens nödvändigaste födoämne.

Mine herrar! Ehuru med ringa hopp om framgång — ty då utskottet beslutat en sak, säga nog meningsfränderna ja, huru litet skälen än väga — ber jag att få yrka afslag på den nu föredragna punkten.

Friherre af Ugglas och herr Claëson jemte flere af kammarens *Tull å fläsk*.
öfrige ledamöter instämde i detta anförande. (Forts.)

Herr Forssman: Jag har skilt mig från utskottet i fråga om denna tullsats i två afseenden, nemligen dels derutinnan att jag ansett det icke vara lämpligt eller nödigt att åsätta olika tullar på rökt fläsk och annat fläsk, synnerligast när man vill göra skilnaden så obetydlig som här föreslagits, och dels deruti att jag anser den af utskottet föreslagna tullen vara för hög. Jag inser väl, att såsom frågan nu föreligger inom riksdagen, är det allt för sannolikt, att tullsatserna skola gå igenom, såsom de föreslagits; men jag tror att det vore skäl att söka undvika en så dryg beskattning på ett oundgängligt födoämne, som den föreslagna, 20 öre per kilogram, innebär. Denna skatt är för mig något motbjudande därför, att det gäller om den, vida mer än om andra tullar, att den egentligen träffar arbetarne och till och med de fattigaste bland dem, sjelfva arbetareproletariatet. Detta är väl dock en omständighet, som förtjenar att tagas i betraktande? När nu härtill kommer, att bland dem, som motionerat i frågan, meningarna varit så skiljaktiga, som man finner af betänkandet, då t. ex. herr Reuterswärd föreslagit en så låg tull som 10 öre, anser jag att utskottet gått för långt, då det föreslagit 20 öre. Det gör, beräknadt efter den årliga medelimporten, en skatt af $1\frac{1}{2}$ å 2 millioner kronor. För min del skulle jag icke alls velat vara med om någon tull på fläsk, så vidt det icke blifvit mig sagdt af personer, för hvilkas sakkunskap jag hyser förtroende, att det vore möjligt att inom landet åstadkomma en fläskproduktion, som skulle kunna ersätta och göra öfverflödig den utländska importen. I fall det ligger sanning i det påståendet, vore det ju önskligt att vinna detta mål, och af sådan anledning har jag icke velat motsätta mig all tull på fläsk.

Den obetydliga skilnad på 5 öre, som utskottet föreslagit emellan tullen på rökt och annat fläsk, hvartill skall den nu tjena? Man säger att rökt fläsk är en vara, som begagnas af de förmögnare. Må så vara. Men det rökta fläsket är en vara, som mycket liknar annat fläsk; man vet icke huru mycket deraf införes; det är i allt fall relativt obetydligt. Denna bestämmelse skall dock medföra förpligtelse för tullpersonalen att vid hvarje tullbehandling noga förvissa sig om att det fläsk, som införes, icke i sin helhet eller till någon del är rökt. När jag väger den obetydliga fördelen, om det är någon fördel, af en förhöjning af 5 öre per kilogram mot alla olägenheterna af bestämmelsen, finner jag icke något skäl att sönderdelatullsatsen i två olika belopp, utan på grund af hvad jag nu haft äran anföra, hemställer jag, att den 26:e punkten må erhålla följande förändrade lydelse: »att å fläsk måtte sättas en tull af 15 öre för 1 kilogram».

Friherre Barnekow: För min del har jag icke varit svag för höga tullar och tror icke heller, att jag någonsin kommer att blifva det. Vid alla tillfällen har jag i utskottet röstat för den lägsta tullsatsen och jag skulle icke heller hafva något emot en lägre tull i detta fall. Men hvad som gjort att jag är för denna högre tull, är

Tull å fläsk jämförelsen med andra länder. Vi hafva sett huru andra länder omgärdat sig med tullar och särskildt för att hindra svinpesten beslutat totalt importförbud; så har Danmark importförbud och Tyskland har äfven importförbud. Vi deremot göra ingenting, därför att de personer, som skulle skydda oss mot denna sjukdom, säga, att den icke är smittosam, blott fläsket är saltadt; men när så många andra säga att den är smittosam, är det svårt att inse, att vi skulle vara klokare än andra.

Hvad nu beträffar det, som den förste ärade talaren sade, att fläsket skulle vara ett väsentligt födoämne för arbetaren, så är det nog sant, men det synes mig, som om han ganska väl skulle kunna begagna fläsk af inhemsk produktion. Man talar här så mycket om brödtull, fläsktull och svälttull, men det är dock ett särskildt förhållande med fläsket, ty min öfvertygelse är, att Sverige kan producera allt det fläsk, som här åtgår. I en provins af vårt land är ju svinafveln mycket uppdrifven och hvarför skulle icke förhållandet kunna vara det samma på andra håll? I Skåne är ofta proportionen 200 svin mot 100 kreatur, och hvarför skall det icke kunna vara på samma sätt i de andra lanskapen i Sverige? Min öfvertygelse är således, att om denna näringsgren får utvecklas, skall ingen import behöfvas och priset på varan sålunda icke heller stegras. Jag säger detta till dem, som anse att tullen skall fördyra varan, ty så är efter min uppfattning icke förhållandet. Om jag icke misstager mig, verkade visserligen i Tyskland, der man som sagdt har importförbud, tullen till en början en höjning i priset, men efter en tids förlopp har det visat sig att varan icke stigit; ty man har der med ifver slagit sig på svinafveln och det tager icke lång tid att få denna näring i gång. På 6 månader är man färdig med sin uppsättning. Detta är anledningen hvarför jag anser det ligga mycket vigt på denna tull.

Jag förstår dock ganska väl, att många tycka att det låter så bra att uppträda och slå på trumman och säga, att producenterna här i landet endast vilja fördyra varan. Det låter väl, det låter förträffligt, men det ligger ingen sanning i påståendet och jag tillmäter det ingen betydelse, ty vi kunna producera fullt ut hvad vi behöfva af detta födoämne, så att skulle än till en början priset stiga något, så kommer detta med all säkerhet att icke inträffa efter någon tids förlopp.

Talet om motsatsen anser jag vara af noll och intet värde. När vi icke kunna på annat sätt förmå vederbörande att skydda oss, såsom andra länder skydda sina jordbrukare, måste vi försöka på detta sätt.

Jag anhåller om bifall till utskottets förslag.

Herr Anderson, Albert: Sedan vi nyligen fått tull på spanmål, har nu bevillningsutskottet för systemets skull äfven föreslagit tull på öfriga mest nödvändiga lefnadsföremådenheter. Jag säger med flit »för systemets skull», ty skälen i utskottets betänkande synas mig mycket svaga. En föregående talare har påvisat det märkliga i utskottets uppgifter om införseln och utförseln af fläsk

under de senare åren, nemligen att under det införseln minskats har utförseln stadigt ökats. Detta förhållande vittnar noggsamt om att svinafveln här gått framåt, att produktionen af fläsk ökats. *Tull å fläsk.* (Forts.)

Utskottet har vidare såsom sitt eget upptagit ett yttrande af en motionär i Andra Kammaren, herr Kilman, hvilken säger, att »för jordtorparen, statkarlen och den talrika klassen af egare till smärre hemmansdelar, hvilkas hela areal inskränker sig till endast några få tunnland jord, är ofta fläsket den enda landtmannavara de hafva till afyttring.» Denna sats är dock väl endast till en del sann, ty hvad statkarlen angår, tror jag det hör till undantagen att personer af denna klass hafva något fläsk att afyttra.

Vidare förekommer i utskottets betänkande ett annat citat från samme motionär, nemligen hans ord, »då, som nämnts, arbetarebefolkningens på landet ekonomiska existens är så väsentligt beroende af fläskpriset» o. s. v. Jag instämmer uti detta, att arbetarens ekonomiska existens är beroende af fläskpriset, men det synes mig, att detta förhållande borde leda dertill, att då arbetarebefolkningen icke producerar fläsk, man måste laga» att priset derpå blir så billigt som möjligt. Det förefaller mig därför som om utskottet efter denna motivering kunnat sluta med en hemställan allenast att herr Kilmans motion icke måtte bifallas. Utskottet har emellertid kommit till ett annat resultat, men, såsom jag påvisat, på mycket svaga skäl, då de tala fullt ut lika väl mot som för tull på fläsk.

I sina åtgöranden hvad lifsmedelstullarne vidkommer, har bevillningsutskottet icke heller beaktat, att inom vårt land finnes en stor och betydande landsdel, inom hvilken dessa tullar komma att mycket hårdt drabba flertalet af befolkningen. Inom Norrland drifves i allmänhet icke jordbruket i den omfattning, att dess produkter kunna blifva föremål för utförsel och hvad särskildt skogsbygden angår, torde jordbrukarne der icke ens ofta kunna producera landtmannaprodukter tillräckligt för sina egna behof. Detta förhållande är i min tanke värdt all uppmärksamhet, men hittills har dock hvarken Riksdagen eller bevillningsutskottet ansett, att man dervid behöfver fästa afseende.

Ett bevis på att landtbruket i dessa trakter icke producerar tillräckligt för det egna behovet, är den stora införsel både af spanmål och andra lifsförnödenheter, som årligen dit eger rum. Tullen på fläsk, hvilket icke minst der är en förnödenhetsvara, måste sålunda verka högst betungande och det kan till och med inträffa, att tullen på lifsmedel i Norrland blifver rent af förderbringande. Man bör komma ihåg, att Norrland ligger under ett luftstreck, der sådan ofta fryser bort. Jag vill i detta hänseende blott erinra om det stora betryck denna landsdel var utsatt för år 1868 och skulle åter den olycka hända, att missväxt inträffade, komma lifsmedelstullarne att visa sig i allra högsta grad förderfliga. Det vore verkligen, enligt min uppfattning, ändock skäl att, huru mycket man än må hålla på systemet, taga i betraktande, att det icke är en enskild industri, utan en hel landsdel, som hårdt drabbas af denna nu förevarande tull, och det är icke för mycket begärdt, att kammaren

Tull å fläsk. måtte fästa något afseende vid detta förhållande. Jag tillåter mig
(Forts.) därför att yrka afslag på utskottets förslag i denna punkt.

Herr Hedlund: Var tullen på spannmål och mjöl och den nu tillkomna på brödet orättvis och förhatlig, så är tullen på fläsk det icke mindre. Den förste ärade talaren har redan påpekat detta, så att jag vill icke upprepa hans ord, men jag vill dertill lägga, att är någon tull egnad att väcka ond blod, så är det denna. Anledningen härtill är den, att det feta fläsk, som hit importeras, nemligen det amerikanska, är af beskaffenhet att mestadels förtäras af den torftigaste delen af vårt lands befolkning och af inbyggarna i de landsdelar, der det just är fettämnet man behöfver, på grund af klimatet. Då sålunda den beskattning som lägges på fläsket, icke äfven drabbar någon af oss, såsom fallet dock är med mjöl- och brödtullen, är särskildt denna tull, ur rättvisans synpunkt, af synnerligen betänkelig beskaffenhet. Om de andra tullarne kunna vi säga, att vi i mer eller mindre lika mån som de mindre bemedlade dela den skattebördan, som genom dem uppkommer, men detta kan icke sägas om tull på det amerikanska fläsket.

Utskottet har, såsom redan är nämndt, icke velat se någon af sina tullsatser ur förbrukarnes synpunkt. Det är som om de icke vore till, ehuru väl dock konsumenterna äro villkoret för all produktion. Här borde dock utskottet hafva tagit förbrukarne med i räkningen.

Ser jag nu till hvad nytta denna tull skulle göra för uppblomstringen af den svenska svinafveln, ställer sig saken så, att ett ökad pris på amerikanskt fläsk har för denna ingen betydelse. Det är två fullkomligt olika varor. De svin, som här beredas för export, måste vara gödda på ett särskildt sätt, så att de icke blifva späckhaltiga, samt kunna uppfylla de engelska finsmakarnes fordringar, under det att det amerikanska fläsket icke alls står i samma kategori. Följaktligen måste, med afseende på fläsket, den inhemska marknaden ganska litet påverkas af importen från Amerika, ty vår produktion måste rätta sig efter smaken hos dem, till hvilka vi exportera denna vara.

Om jag ville protektionisterna så illa, som de vilja mig, skulle jag icke kunna önska dem mera ondt, än att denna tull blefve bifallen, och jag behöfver nog icke vara bekymrad för, att de icke skola bereda sig de följder, hvilka jag visserligen icke önskar, men som de i sin förblindelse draga öfver sig.

Jag vill sluta med det omdömet, att denna fläsktull är värdig ett system, bland hvars främste målsmän finnas de, som röra sig, icke blott med falska skäl, utan äfven med falska citat.

Friherre Klinckowström: Att döma af diskussionen synes det som om frihandlarna i striden framförde sina hufvudtrupper, men man får blott höra de gamla vanliga argumenten och ingenting nytt. Jag undrar icke så mycket på att den, som har att tala endast i sitt eget namn, kommer fram med sådana osannolikheter, som att tullar inom rimliga gränser å de födoämnen, som produceras inom

landet, fördyra varan för konsumenterna, men att personer, som äro *Tull å fläsk.*
 det offentliga ordets män, som tala för en stor del af folket — åt- (Forts.)
 minstone förmodar jag, hvad herr Hedlund beträffar, att han anser sig tala för en god del af Sveriges vestkust — icke sätta sig mera in i den verkan, som tullarne utöfva på födoämnenas pris, än att de kunna fortfarande rida på samma förbrukade kapphäst, *det* förvänar mig. Jag har många gånger framställt och erbjudit mig att — med största vänlighet — mottaga herr Hedlund i mitt hem för att visa honom huru med denna fråga sammanhängen, emedan han tyckes vara obekant med densamma. Jag har här tagit med mig en smakbit, en officiel redogörelse, som den preussiska regeringen låter månatligen utgifva från de största handelsplatserna i tyska riket, angående den verkan, tullarne hafva på födoämnenas pris. Denna redogörelse började utgifvas redan från och med 1871, innan reformen vidtogs i Tyskland, och har sedermera fortgått och fortgår ännu. Jag försäkrar, att denna redogörelse skulle icke blott för herr Hedlund, utan äfven för samtliga frihandlarna i kammaren vara en ganska helsosam lektyr på kaffekoppen.

Hvad nu beträffar priset på fläsk, så är äfven redogjordt derför; och skola vi ofta besväras med dessa fraser från frihandlarnes sida, så slutar jag med att bifoga tabellerna såsom bilagor till mitt yttrande. Vi se häraf, att 1873 var priset å svinfläsk per kilogram i pfennige 135, 1874 134, 1875 126, 1876 131 och åren 1877—1879 något lägre. Från och med den 1 januari 1880, då, såsom hvar och en, som följt med dessa frågor, nogsamnt känner, den tull, som vid 1879 års riksdag bestämts, började gälla, ökades visserligen priset något de första åren, eller 1880 till 122, 1881 till 128, 1882 och 1883 till samma belopp, men gick 1884 ned till 120 pfennige och 1885 till likaledes 120 pfennige per kilogram. Längre än till 1885 har jag icke några upplysningar, men de finnas äfven för 1886 och 1887 i statistiska centralbyrån. Och jag kan våga ett vad på, att de ytterligare nedgått. Här är icke fråga om andra lifsmedel än fläsk, men dessa uppgifter gälla äfven för hvete, korn, råg etc., och för dessa alla artiklar skola herrarne finna, att den åsatta tullen icke i Tyskland fördyrat varans värde för konsumenterna. Det är bedröfligt, att frihandlarna skola komma jemt och ständigt tillbaka med den satsen, att tullarne fördyra lifsmedlen för konsumenterna, förmodligen för att derigenom reta upp massorna, som icke kunna bedöma frågan; men äro de redliga frihandlare, skola de väl taga mot de upplysningar, som lemnas dem, innan de döma.

Om icke tiden vore så långt framskriden, skulle jag hafva mycket att tillägga och läsa upp de många utdrag jag gjort ur de tabeller, som jag i fjor lade på kammarens bord. Deraf skulle herrarne finna, att då tull sättes på lifsmedel, så ökas visserligen priset i början genom handelsspekulationer, men spekulationerna räcka icke mycket länge. De hafva gått ett eller ett par år, men sedan inträda de naturliga förhållandena, och priset å lifsmedlen blir icke eller åtminstone blott obetydligt ökad till följd af tullen. När denna fråga diskuterades i det tyska parlamentet år 1879, så

Tull å fläsk. var det, på sätt den, som följt med dessa frågor, kunnat se af diskussionsprotokollen — och jag står till tjänst med att låna ut åt hvar och en, som vill taga kännedom derom — samma skrik från frihandlarnes sida om att lifsmedelsprisen skulle ökas af tullarne. — Detta varierades på alla möjliga melodier, men erfarenheten har visat motsatsen, och det är nu mera sällsynt att sådana underliga, att icke säga galna, slutsatser, framställas i det stora tyska riket. Och väl vore om vår regering, som jag hoppas står öfver partierna och icke strider mot dem, vill vidtaga samma åtgärder för att lugna sinnena och låta hvar och en komma till sin fulla rätt. Med den känsla för sanning, som jag är öfvertygad herr Hedlund eger, är jag förvissad att, när han får se de officiella uppgifterna, han skall vara den förste att gifva mig rätt. Jag yrkar af hela min själ bifall till utskottets förslag.

Herr Wærn: Det yttrades af en talare, att han yrkade bifall till punkten, därför att införseln af amerikanskt fläsk skulle bidraga till sjukdomars spridande och att man derfor borde förfara som i andra länder och förbjuda införseln af sådant fläsk. Det torde icke vara herrarne obekant, att Kongl. Maj:t utgifvit författningar, enligt hvilka det tillkommer kommerskollegium att, när ett land är smittadt af en viss sjukdom, förbjuda all införsel från det landet af djur, bland hvilka sjukdomen uppträdt; och detta har också kommerskollegium gjort. Det har utfärdat en kungörelse, som medför förbud mot införsel i detta fall. Alla delar af svin, som kunna medföra sjukdomen, äro förbjudna, och endast väl saltadt fläsk är tillåtet att införa. Alla äro nemligen ense derom, att sådant fläsk icke kan medföra smitta. Man säger nu, att den till införsel tillåtna varan inlägges i halm eller dylikt, som kan medföra smittoämnet. Om åtgärder skola vidtagas mot sjukdomens införande på dylikt sätt, så måste det ske genom ordningsföreskrifter, som skola gifvas af polismyndigheten, såsom att artiklarne skola brännas eller desinficieras och dylikt; men att sätta tull på fläsket, det hindrar icke införseln, men fördyrar varan. Olyckor kunna lika väl inträffa genom den införda varan. Om arbetarne få betala tull, så kan ju icke faran för att de lådor, som hitkomma, sprida pesten, blifva mindre. Det är på helt annat sätt, som frågan måste angripas. Tullar gagna här icke.

Sedan yttrade samme talare, att om man ville i det öfriga Sverige drifva svinafvel, likasom i Skåne, skulle man icke behöfva det amerikanska fläsket. Det bedrifves verkligen svinafvel äfven uppåt landet. En tillfällighet gör, att jag är mycket intresserad i en egendom i Vermland, vid hvilken det bedrifves mycket svinafvel. Vi äta i min familj det fläsk, som kommer derifrån. Det säljes på flera orter, i Göteborg, Stockholm o. s. v. Jag har visserligen icke sett bokslutet för det sista året, men jag hoppas och har anledning antaga att det är godt. Men det har icke med denna fråga att göra, ty det svenska fläsket är icke en vara, som arbetaren förtär. Hvad arbetaren vill hafva är det feta späcket, såsom herr Hedlund riktigt anmärkte. Han kan icke medtaga i skogen till sitt arbete

och kan icke tro sig hafva samma nytta af det svenska svinköttet. *Tull å fläsk.*
Det är magert och uppfyller icke hans behof. Jag hoppas en annan (Forts.)
talare skall bättre utreda detta förhållande.

Hvarför skulle arbetaren köpa den amerikanska varan och envisas dermed, om han icke behöfde den? Det har sagts, att vi sjelfve kunna producera tillräckligt med fläsk, men när det icke är den vara arbetaren vill hafva och behöfver, äro vi ytterligt grymma mot honom, då vi utan verklig eller åtminstone utan motsvarande nytta för oss fördyra den vara han behöfver för honom, för att vinna något, som statistiken visar att vi icke kunna vinna på det sättet. Vi kunna icke hindra arbetaren att taga den vara, han behöfver. Och sedan vi fördyrat brödet för honom, är det grymt att äfven fördyra soffet.

Jag skall icke upptaga tiden längre. Jag har icke vältaligheten i min magt. Jag instämmer i hvad den förste talaren yttrade och protesterar mot att det lägges tull på en sådan nödvändighetsvara, som fläsket är.

Herr Almén: Ehuru det förefaller mig vara lönlöst att yttra något i dessa tullfrågor, nödgas jag dock besvara kammaren en kort stund, enär en talare yttrat, att han ur sanitär synpunkt ville hafva denna tull och dervid tillika klandrat vederbörande myndigheter, att de icke tillstyrkt rent importförbud för allt amerikanskt fläsk. Han åberopade såsom skäl för sin åsigt, att utlandet gjort så och att han trodde mera på de utländska myndigheterna än på de svenska. Detta har gifvit mig anledning att uppträda. Jag tror talaren tagit vilse beträffande motiven för dessa förbud. Plerestädes i utlandet finnes visserligen importförbud för amerikanskt fläsk, men det är något annat än sanitära skäl, som föranledt samma förbud. I Frankrike sattes importförbud derå för trikinernas skull och under uppgift, att det amerikanska fläsket skulle vara oftare behäftadt med trikiner än annat fläsk. Sedermera verkställes noggranna undersökningar, huru vida amerikanskt salt fläsk, rikligen försedt med trikiner, vore skadligt för andra djur, mottagliga för trikiner, derest dessa fingo sådant fläsk i rått eller okokt tillstånd. Med bästa vilja lyckades det dock icke att få trikinerna vid lif och dermed skada andra djur. Det myckna saltet hade dödat dem och gjort dem oskadliga. Så sker, såsom bekant, äfven genom kokning. Så ramlade den historien om det amerikanska fläskets stora skadlighet i följd af trikiner; men det hindrar icke, att importförbudet står kvar än i dag. Äfven hos oss har man gjort mycket väsen af trikinerna, ehuru verkställda undersökningar visat, att endast ett eller annat fläsk af många tusen befannits vara trikinhaltigt. I Sverige hafva, så vidt känt är, endast några högst få personer dött till följd af trikiner, men detta oaktadt hafva trikinundersökningar blifvit *obligatoriska* i flera städer, der hela befolkningen sälunda beskattas genom afgifter för dessa undersökningar. En sådan lagstiftning kan synas vara mindre berättigad, då det sällan förekommande trikinhaltiga fläsket blifver oskadligt genom en längre tids saltning, rökning äfvensom genom kokning. Endast då trikinhaltigt fläsk förtäres mer eller mindre rått eller okokt, uppstår fara för trikin-

Tull å fläsk-förgiftning. Under sådana förhållanden kan man säga, att den som dör af trikiner må skylla sig sjelf. I Frankrike liksom hos oss lär man ej äta okokt färskt fläsk, och lär enligt uppgift trikinsjukdom ej förekomma i Frankrike. För befordrandet af vissa ändamål äro dock de sanitära svepskålen så bra att taga till. Förstår man icke frågan, så är man desto tvärsäkrare i sina påståenden.

Liksom med trikinosen synes man nu äfven vilja använda svinpesten till befordrandet af tullpolitik. Annu vet man ej om svinpesten skadat någon människas helse; att de mikrober, som vålla denna sjukdom, skulle vara farliga i fläsk, som under lång tid legat inpackadt i salt, tror jag ingen, som känner till frågan, kan anse sannolikt. På lösa gissningar bör man icke tillstyrka tullsatser än mindre derpå grunda lagbestämmelser. Då jag har att å embetets vägnar yttra mig i dessa frågor, till- eller afstyrkande åtgärder i sanitärt syfte, tänker jag endast på de sanitära synpunkterna, utan minsta afseende på huru vida dessa lämpa sig för det ena eller andra syftet eller systemet. Detta borde icke klandras, då det tvärt om är en förtjenst, att hvarje fråga bedömes i och för sig utan afseende på de åsichter, som gälla för dagen. Angående svinpesten, som nu säges härja så oerhördt i norra Amerika, vill jag nämna, att den veterinär, som på statens bekostnad reser i Amerika och studerar denna sjukdom, varit i Washington någon tid, utan att ens kunna få kännedom om någon epidemi af svinpest. Samme veterinär skulle fortsätta resan till Chicago, men var oviss, om han någonstädes i Amerika skulle få tillfälle se någon epidemi af svinpest. Detta hindrar icke att vi här hos oss röra upp himmel och jord både med afseende å det amerikanska fläsket och angående konstsmöret, allt under åberopande af svinpestens förhärjningar och faran därför äfven med hänsyn till konstsmöret. Med anledning häraf skulle jag vilja framställa en fråga: Huru farlig skulle svinpesten anses, derest djuregaren ej af statskassan finge ersättning för de djur, som dödas såsom angripna af eller skäligen misstänkta för att lida af svinpest? Antagligen skulle djuregaren då betydligt modifiera sina åsichter om faran, åtminstone för människornas helse, och yrka på fri disposition öfver sina djur, de må nu vara friska eller sjuka. Jag tror att mycket ofog drifves med de sanitära frågor, hvilka allt efter olika behof väl lämpa sig för än ett än ett annat ändamål. Från sanitär synpunkt är det *mycket viktigare* att skaffa den fattige en god och billig föda än att genom importförbud och höga tullar söka skydd mot sjukdomar, som han har mindre anledning att frukta, än de faror han dagligen är utsatt för till en stor del af brist på tjenlig föda i tillräcklig mängd.

Hvad sjelfva det amerikanska fläsket beträffar, så lærer det icke kunna förnekas, att det är en nödvändighetsvara för arbetaren. Ingen arbetare kan bibehålla sin arbetskraft, om han icke får omkring 50 gram fett om dagen. Hvar skall han nu få det ifrån? Smöret är för dyrt, sill och strömming vill man fördyra, den oskummade mjölken är likaledes för dyr. Det enda, som återstår honom, är fläsket, och särskildt det i förhållande till näringsvärdet billiga, befria och feta amerikanska fläsket. Skola vi nu fördyra detta?

»Tag svenskt fläsk, gör det billigt, så begagnas det nog» svaras *Tull å fläsk.* det; ja väl, men det kan icke ersätta det amerikanska fläsket. (Forts.) Det svenska är mera salt än det amerikanska. Det amerikanska kan användas som smör. Arbetaren lägger det på sitt bröd och kan vid många tillfällen svårligen undvara detsamma. Och nu skola vi genom höga tullar fördyra denna vara, som arbetaren ej kan undvara! Får han icke råd att skaffa sig det här i Sverige, så har han lyckligtvis ännu kvar den utvägen att fara till Amerika och der förskaffa sig denna goda och billiga föda. Till undvikande häraf yrkar jag afslag å denna tullbeskattning, som kommer att hårdt och nästan uteslutande drabba kroppsarbetaren.

Herr Carlsson: Då spannmålstullar redan antagits, förefaller det besynnerligt, om Riksdagen skulle afslå tullsatserna å landtbrukets förädlade produkter. Fläsk utgör en af de förnämsta af dessa. Konsumtionen är högst betydlig inom landet, men produktionen är otillräcklig, och därför är det stor införsel af denna vara. Denna införsel är så mycket mer att beklaga, som vi genom vår potatisodling och skummjolk från mejerierna ega god tillgång på produkter, lämpliga för uppfödning och gödning af svin, men så länge skyddet saknas, kunna vi svårligen konkurrera med utlandet härutinnan, synnerligast Amerika, med dess stora och rika resurser och der fläskproduktionen är därför mycket billigare än i förhållandena hos oss. Dessutom, till ytterligare skada för vår egen produktion, är detta amerikanska fläsk vida spridt och deraf konsumeras betydligt i vårt land, icke så mycket för fläskets goda egenskaper, ty derom äro tankarne delade, utan för dess lämplighet som handelsvara och lätthet att utminutera. Kunde vi komma med produktion så långt, att dermed fyldes vår marknads behof af varan, så vore dermed taget ett stort steg framåt.

I denna fråga torde böra bemärkas, att man icke kan säga här, hvad som så starkt betonades vid frågan om spannmålstullarne, nemligen att skyddet endast vore till fördel för de större egendomsägarna. Här, om någonsin, är det väl de mindre jordbrukarnes intressen, som komma att tillgodoses, ty dessa deltaga till synnerlig stor del i fläskproduktionen. Icke blott hemmansegare, utan äfven torpare, backstugusittare, ja alla som innehafva en jordlapp, till och med statkarlar, bedrifva i större eller mindre skala uppfödning och gödning af dessa husdjur, och detta icke allenast för eget behof utan äfven till afsalu. De många millioner kronor, som nu utgå för utländskt fläsk, skulle kunna besparas till förmån för modernäringen och till indirekt nytta för hela landet. Statskassan skulle äfven genom fläsktullen förstärkas, ty äfven om tullen antages, så är dermed icke sagdt, att åtminstone till en början importen kommer att alldeles upphöra. Beträffande talet om arbetarnes ställning till denna tullfråga, så gäller här vid lag, som vid andra skyddstullfrågor, såsom allmän regel: Laga nemligen att vår modernäring och andra näringar, industrier och yrken skyddas och frodas, då får arbetaren sysselättning och högre betalning och får råd att köpa både fläsk och annat sofvel samt icke, såsom nu ofta är fallet, behöfver svälta eller

Tull å fläsk. för lifvets uppehållande anlita den allmänna barmhertigheten och
(Forts.) fattigvården.

Jag anhåller om bifall till utskottets förslag.

Herr Bäckström: Ehuru väl jag förut instämt med herr vice talmannen i hans yttrande i första punkten och derigenom protesterat mot de föreslagna tullarne i allmänhet, så kan jag dock icke annat än äfven nu, i denna speciella fråga, aflägga min allvarliga protest mot den föreslagna tullen. För ett par tiotal år sedan lefde våra arbetare så godt som uteslutande på sill och bröd, men numera hafva de förbättrat sin ställning så mycket, att de till och med få äta fläsk. allt en följd af det billiga priset derå. Brödet har blifvit genom skatt fördyradt, sillen antager jag är på mycket god väg att blifva det, och då tycker jag, att fläsket åtminstone kunde få tullfritt införas.

Den föregående talaren sade, att man skulle se till, att industri och näringar finge skydd i landet, då skulle arbetarne ock få råd att köpa fläsk. Jag antager deremot, att, om alla nu föreslagna tullar blifva en verklighet, så få arbetarne icke råd att köpa vare sig bröd eller fläsk.

En talare på skånebänken sade, att produktionen af svin i södra Sverige tilltagit högst betydligt. Om jag icke misstager mig, så sade han för några år sedan, att han stod här i kammaren såsom den ende producenten för svinafveln. Det är glädjande att höra, att sedan den tiden denna näring gått så mycket framåt, men på redan anförda skäl kan jag icke annat än yrka afslag å utskottets betänkaende i denna punkt.

Herr Carlborg: Jag känner mig manad att säga några ord med anledning af åtskilliga yttranden under debatten. En talare sade, att han med stor indignation hörde, att protektionisterna icke funne för godt att taga skäl, äfven om de voro aldrig så klara och tydliga. Åter andra talare läto undfalla sig yttranden om, att protektionisterna skulle så blindt lyda fanan, att de följde den, äfven om de sjelfva insågo, att det var origtigt. Jag protesterar mot en sådan uppfattning, och jag är öfvertygad om, att protektionisterna äro minst lika förvissade om riktigheten af sina åsigtter som herrar frihandlare.

Hvad särskildt denna punkt beträffar, och att, om den bifalles, det skulle föranleda ökade utgifter för den fattigare befolkningen, så kan detta synas ganska riktigt, om de nödvändigt skola hafva det amerikanska fläsket. Det kostar 6 å 7 kronor, men för det svenska får man endast 4 å 4,50. Att arbetaren ändock köper det amerikanska fläsket, visar således, att han icke har så dålig råd, ty den, som efter godtfinnande kan välja hvad som smakar honom, han kan icke hänföras till samhällets sämst lottade medlemmar.

Af de statistiska uppgifter, utskottet anført, visar sig, att den svenska fläskproduktionen har i betydlig grad tilltagit under de senare åren. Den konservativa arbetaren, som lärde sig att äta det amerikanska fläsket, när det svenska var dyrare, håller nu fast vid

denna sin vana, men om han ville betala något så när lika mycket *Tull å fläsk.*
för det svenska fläsket, är jag fullt förvissad att sådant kan produ-
ceras i tillräcklig mängd. Det är således icke nödvändigt att tullen
(Forts.)
skall fördyra fläsket.

Efter min uppfattning hade tullsatsen kunnat sättas något lägre,
till 15 öre, hvilket jag anser vara nog, och jag ber också få yrka
återremiss i förhoppning, att en sådan nedsättning må kunna åstad-
kommas.

Herr Ekman: Jag skulle icke hafva besvärat kammaren med
något yttrande i denna fråga, så vida vi icke hade fått höra en före-
läsning i afton om det trolleri, som tullarne på lifsmedel skulle
kunna åstadkomma, nemligen att, på samma gång som dessa tullar
på lifsmedel vore ett skydd åt producenterna, skulle dock icke varu-
prisen derigenom fördyras. Till följd deraf skulle icke arbetarne
blifva betungade med några ökade utgifter genom införandet af lifs-
medelstullar. För öfrigt har det ock blifvit sagdt, att, få vi blott
dessa lifsmedelstullar införda, skall allt blifva godt och väl, alla
skola få god arbetsförtjenst, och ingen skall behöfva klaga. När
dessa besynnerliga och motsägande satser först började uttalas, tog
jag mig friheten att till kammarens protokoll förklara, att, efter mitt
förmenande, det var omöjligt, att införande af lifsmedelstullar skulle
kunna en sådan märkvärdig verkan åstadkomma. Jag är nu i till-
fälle att kunna för kammaren omtala ett fall, der de redan beslutade
lifsmedelstullarne åstadkommit en helt annan verkan, och motsatsen
mot hvad anhängarne af lifsmedelstullar önskat, nemligen att vi
skulle kunna skaffa en lönande sysselsättning åt alla våra arbetare
och göra slut på den ledsamma emigrationen. Herrarne veta nog
alla, att vårt lands bergshandtering lider af stort betryck. Det är
icke ensamt förhållandet här i landet, utan äfven i andra länder.
I en af de branscher af denna handtering, hvarmed jag haft något
att skaffa, har det ty värr varit nödigt att sätta arbetslönerna ganska
låga, emedan tillverkarne af jernet hafva fått dåliga pris. Ar-
betarne hafva åtnöjt sig med den låga aflöningen, emedan de visste,
att det var sant, att arbetsgifvarne fingo dåligt betaldt för varan.
Under sådana förhållanden insågo de nemligen, att de icke kunde
begära högre aflöning. Men äfven till dem hade spridt sig ryktet
om, hvilken märkvärdig verkan som skulle åstadkommas af tullar
på lifsmedel. Det dröjde icke länge, sedan tullar blifvit beslutade
å spanmål och mjöl, förrän priset på det senare steg med 25 till 30
öre pundet. Då kommo arbetarne och sade: nu är tidpunkten inne,
då vi skulle få högre aflöning. Vi svarade: vi skulle gerna gifva
eder högre aflöning, ty vi inse, att den skedda prishöjningen på
mjölet bör kännas för er mycket tung, men vår ställning är icke
förbättrad, och under annan förutsättning kunna vi icke gifva er
någon förhöjning; vår redan förut knappa inkomst har icke blifvit
förökad. Arbetarne trodde detta och sade: vi kunna då icke längre
begära någon förhöjning, men ni få icke misstycka, om vi lemna
arbetet och emigrera. Det gjorde också några af dem, och det skall
icke förvåna mig, om inom kort än flere resa efter. Således, den

Tull å fläsk. verkan, som skulle åstadkommas, enligt deras åsigt, hvilka för när-
(Forts.) varande hafva majoritet inom den svenska Riksdagen, den har alls icke inträffat. Jag har anfört ett exempel, och man skall nog få se, att sådana skola i hundratal kunna framvisas inom kort, om vi fortsätta så, som vi börjat, att fördyra alla slag af lifsmedel. Jag har velat nämna detta, och jag instämmer i deras yttrande, som hafva sagt, att om priset på en så nyttig vara som fläsk kommer att fördyras, så skall det tvifvels utan komma att väcka mycket mera missnöje, än den prisförhöjning, som blifvit en följd af tullen på mjöl.

Man har här talat om, att det amerikanska fläsket står i mycket högre pris än det svenska, och därför, säger man, borde arbetarne kunna köpa det svenska fläsket. Men från ett håll, der man kan ifrågasätta riktigheten af de uppgifter, som lemnats oss, hafva vi fått höra, hvad som förut visat sig och som är bekant för hvarje större arbetsgifvare, nemligen att det svenska fläsket åstadkommer icke samma verkan som det amerikanska. Om detta betalas med högre pris, så är den födan ändå billigare för arbetarne, än det svenska fläsket för ett lägre pris. Och att gifva producenterna af fläsk här i landet något skydd, kan jag ej finna behöfligt, ty man får leta efter någon produktion, som har gjort så stora framsteg, som produktionen af fläsk här i landet. De statistiska uppgifterna lemna härå tydliga bevis, och hvarje större mejeriegare, som nu mera äfven måste producera fläsk, vet väl, att den rätta marknaden för det svenska fläsket är icke här i landet hos den fattiga befolkningen, utan den är hos den förmögarna befolkningen och för öfrigt i utlandet. Låt oss därför vinnlägga oss om att drifva upp vår fläskproduktion och grunda den på export, men låt oss också, till fördel för våra arbetare, importera fläsk från Amerika, utan att betunga denna vara med några tullafgifter.

Jag yrkar på det lifligaste afslag å utskottets förslag.

Herr Hedlund: Jag ber blott att med några korta ord få till den ärade talaren på elfsborgsbänken säga, att jag gerna vill infinna mig hos honom, om jag blott slipper att läsa hans tabeller, hvilka för vårt ändamål icke ega ringaste betydelse. Här är frågan: antingen—eller. Antingen verkar denna tull till prisförhöjning på fläsket, med deraf beräknad fördel för jordbruket, eller också verkar den det icke, och i senare fallet är den obehöflig. Då ådraga sig de jordbrukare, som påyrka denna tull, onödigtvis harm och förgelse, nemligen den, som rättvisligen drabbar dem, hvilka egenlyttigt lägga skatt på de svaga och fattige. Derest den ärade talaren tviflar på riktigheten af mitt resonnement, så vill jag fästa hans uppmärksamhet på den redan beslutade spannmålstullens verkan å brödprisen. Vid början af riksdagen var den ärade talaren en ifrig talman för den åsigten, att tull på mjöl icke skulle öka brödpriset och derigenom den fattiges lefnadskostnader, men när det nu kommer till kritan, så säger man att bagarne skola hafva ersättning för de ökade prisen på mjöl. Då skulle talaren, med vidhållande af den förra meningen, säga: vi hafva lagt tull på mjöl,

men det har därför icke blifvit dyrare, och därför skola icke bagarne hafva någon högre betalning för brödet. Eller också skulle han säga: vi skola hafva tull på brödet ändå, men den fördyrar icke brödpriset. Likaledes, när man lagt tull på spanmål, och mjölvarne kommo och sade: nu skola vi väl hafva tull på mjöl också, skulle man svarat dem: spanmålen blir icke dyrare genom spanmålstullen, och således skall ni icke hafva någon tull på mjöl. Det vore verkligt, såsom den siste talaren sade, ett trolleri, om tull på en vara, som behöfver importeras, icke skulle öka priset på samma vara. Nog är talaren på elfsborgsbänken en trollkarl i många stycken, och en älskvärd sådan, men jag tror icke, att han kan utföra detta konststycke, äfven om han hade ännu flera tabeller.

Tull å fläsk.
(Forts.)

Herr Leffler: Herr grefve och talman! Jag har blifvit uppkallad af ett yttrande utaf den ädle friherren på elfsborgsbänken. Visserligen tyckes han hafva privilegium på att i kammaren opåtaladt säga sina politiska motståndare otidigheter, hvilka också vanligen mottagas med mer eller mindre högljudt löje. Likväl torde det icke vara olämpligt att en gång för alla svara på en beskyllning, som den ädle talaren många gånger förut liksom nu nyss utslungat mot de så kallade frihandlarne, nemligen, att det skulle vara af *oredlighet* och mot bättre vetande, som vi vägra att acceptera hans nationalekonomiska teorier och underlåta att begagna oss af det rika statistiska material, som han benäget vill hemma hos sig ställa till vårt förfogande.

Mine herrar! Den verkliga orsaken till vår afvisande hållning gent emot herr friherrens tabeller och teoretiska funderingar ligger väl för öppen dager: han förstår icke alls att med vederbörlig kritik sofra det statistiska materialet eller att derur draga hållbara slutsatser! Jag torde icke behöfva upptaga kammarens tid med att anföra mer än ett enda bevis för detta lätt bevisliga påstående. Herr friherren brukar i fråga om prissförhållanden icke ens *göra skilnad mellan absoluta och relativa tal*, hvilket likväl är ett postulat, som måste anses tillhöra den nationalekonomiska vetenskapens abed!

Hvad angår den föreliggande punkten af bevillningsutskottets utlåtande, måste jag naturligtvis derå yrka afslag, ehuru jag är fullständigt öfvertygad om, att ett sådant yrkande för närvarande är alldeles hopplöst.

Herr Forssman: Efter hvad jag nyss förnummit, har Andra Kammaren med stor pluralitet bifallit utskottets förslag. Under sådana omständigheter anser jag det icke löna mödan att vidhålla mitt gjorda yrkande, utan får härmed återkalla detsamma.

Herr Carlborg: Jag ber att få återtaga det af mig framställda yrkandet om återremiss.

Friherre Barnekow: Jag vill endast svara ett par talare, som vändt sig till mig. Först och främst ber jag att få framhålla, att jag icke har sagt, att jag satte större förtroende till utländska veteri-

Tull å fläsk. närar än de svenska, men jag kan icke hjälpa, att jag sätter lika stort förtroende till dem. Den talare, hvilken jag nu äsyftar, har sagt, att det var icke så farligt med svinpesten, ty det har icke visat sig, att någon människa dött i svinpest. Men hvarför göra herrarne då så mycket väsen deraf; hvarför gifver man då icke till känna, att den icke har någonting i det hänseendet att betyda?

En annan talare sade, att jag yttrat, att jag vore en representant för svinafveln. Meningen var väl icke, att jag var ett svin, fast der låg litet ironi i hans yttrande, utan han menade väl att jag var producent af denna vara. Jag beklagar, att han icke äfven är det, ty jag får säga, att det är en mycket god handtering för jordbrukaren, och vi äro alls icke rädda för att vara representanter för svinafveln i den bemärkelsen.

För öfrigt, hvad är det väl vi stå här och gräla om? Vi protektionister säga blott: hvarför kunna icke arbetarne i Stockholm och Norrland lika väl som den svenske bonden och den svenske torparen äta svenskt fläsk, då vi bjuda honom det för 4,50 kronor pundet, när han deremot får betala 6 för det amerikanska? Skulle arbetaren icke kunna äta samma mat som hans husbonde, skulle drängen vara för mer än husbonden. Vi producera i närvarande stund denna vara till billigare pris än det amerikanska fläsket. Kan man då påstå, att vi vilja förtrycka den stackars arbetaren; det är den gamla käpphästen, som alltid kommer åter, den gamla trumman, som man alltid slår på. Jag kan icke fatta tankegången i detta resonnement, som endast bidrager till att onödigt uppretta sinnena.

Jag yrkar fortfarande bifall till utskottets förslag.

Herr Kockum: Den store rikskansleren utslungade en gång en sats, som sedan funnit mycken genklang här och i andra länder. Men man har tagit denna sats något för ensidigt, och den har i dag så många gånger upprepats här i kammaren, att det kanske kunde vara skäl att taga den något närmare i skärskådande. Den satsen lydde: »hat der Bauer Geld, hat es die ganze Welt». Det är riktigt, och det kunna vi underskrifva en och hvar. Men frågan är: huru skall man skaffa den Bauern Geld, det är den stora frågan. Nu hafva protektionisterna framlagt ett förslag, hvarigenom de anse, att det skulle lyckas för landtmannen att få mynt. De hafva kommit fram med spanmålstullar, men de taga genast från oss det gagn, som möjligen skulle kunnat komma deraf. Foderämnen och gödningsämnen fördyras. Kunna vi uppdrifva ladugårdsskötseln genom införande af främmande foderämnen, hvarför skola då dessa fördyras? Och äfven hvad denna speciella fråga beträffar, åstadkommer tullen blott skada. Hvarför äter icke den norrländske arbetaren det svenska fläsket, säger man, utan tager hellre det amerikanska. Det är helt enkelt därför, att detta sistnämnda är fetare, och därför att det säljes benfritt. Af sådan orsak betalas det ock högre. Nu kan man göra den frågan: hvarför kunna icke vi lika väl som amerikanarne producera sådan vara? Ja, härför finnes icke något hinder i själfva saken, men i fjor lade svenska Riksdagen hinder i vägen därför,

när den lade tull på majs. Derför kunna vi icke nu producera så *Tull å fläsk.*
fett fläsk. (Forts.)

Jag vill icke därför säga, att vi äro så fasligt olyckligt stälda ändå, fastän det kunde vara bättre, ty vi kunna producera ett fläsk, som har vida högre pris på den engelska marknaden än det amerikanska, som kommer till Europa, någonsin kan få. Det är de små skinkorna, som betalas så högt i England. Herrarne må dock icke tro, att det produceras endast af den billigaste sortens fläsk i Amerika. Der finnes det dyraste fläsket i hela världen, och detta finner man icke endast på de stora restaurationserna i New-York och hos de finare familjerna, utan äfven ganska allmänt hos den mera burgna medelklassen, nemligen de så kallade pitches ham (persikoskinka); de äro af svin, som blifvit gödda med persikor; detta fläsk betalas enormt högt, och detta slags svinuppfödning bedrifves i vida större skala, än man må hända har föreställning om. Jag har sjelf varit hos de halfciviliserade Fuscaraïndianerna, på södra sidan om Ontariosjön. De hade minskat jordbruket och odlade hufvudsakligast fruktträd. Jag frågade: hvad gören I med all frukten? Jo, svarades det, en del säljes till konserver, men en stor del användes till att göda svin. Ett sådant fläsk kunna vi naturligtvis ej producera här i landet, men likväl kan här med fördel produceras en fin vara, som på världsmarknaden uppnår ett högt pris; betingelserna härför äro anskaffande af goda svinracer och vid utfodringen en riktig proportion emellan säd, rotfrukter och mejerifall.

I Danmark har man gjort ytterst omsorgsfulla försök beträffande utfodringens inverkan på fläskets beskaffenhet. Der finnes en stor jorddrott, Testrup, som sysselsätter vetenskapsmän aret om blott för att utröna, huru vida och på hvad sätt man skall kunna skaffa fram ett smakligt fläsk, som kan få högt pris på världsmarknaden. Derifrån höra vi taga lärdom för att äfven kunna uppträda på världsmarknaden. Men svin kunna icke produceras med fördel i och för sig, utan svinafveln måste gå hand i hand med mejeriskötseln, och vi se äfven, att på samma gång som smörexporten växer, så växer också exporten af fläsk. Men oaktadt denna export kan stiga, och sannolikt kommer att stiga ganska betydligt, så är det högst troligt, att vi fortfarande komma att hafva en import af amerikanskt fläsk. En omständighet finnes dock, som skulle kunna göra, att denna import upphörde, och det vore, om tullen på majs toges bort, hvaregenom vi här kunde erhålla denna vara billigare. Jag vill dock icke fördölja, att för närvarande är priset på majs högt, emedan skörden deraf i Amerika icke varit gynsam, så att nu skulle det icke löna sig ändå att använda majs åt svinen, men det kan vara år, då det skulle med fördel låta sig göra att här producera fläsk af samma slag som det amerikanska. Slutligen frågar jag: är det icke ur nationalekonomisk synpunkt fördelaktigt att importera billigt och exportera dyrare fläsk?

Jag har icke hört något skäl, som talat för att vare sig landtmannen eller arbetaren kan få nytta af en tull på detta ämne och därför yrkar jag afslag.

Tull å fläsk.

(Forts.)

Herr Bexell: Det är besynnerligt, att flere af våra motståndare i tullfrågan här hafva yttrat: ni hafva först höjt brödpriset för arbetaren och nu vilja ni höja äfven sofvelpriset. Men brödpriset har icke stigit till följd af mjöltullen, och säkerligen kommer det att gå på samma sätt med fläskpriset; det kommer tvärt om att falla. Men det blir den skilnaden, att vi då få lemna våra arbetare godt fläsk, sådant som engelsmännen nu få, och de veta hvad god mat vill säga, ty de äro de enda, som förstå sig derpå.

En talare, som försvarade det amerikanska fläsket mot beskyllningen för trikiner, behagade yttra, att om fläsket är hårdt saltadt, så dödas trikinerna och blifva således oskadliga, men strax derefter sade han, att det amerikanska fläsket är så fett, att det icke biter någon sälta derpå, då åter vårt fläsk, om det saltas, blir så salt, att ingen kan äta det. Hvad skall man då tro? Jag instämmer med friherre Barnekow, att man får höra så mycket prat fram och åter af vetenskapsmännen, att vi praktiska män slutligen få taga saken sjelfve om hand.

Jag yrkar bifall.

Friherre Klinekowström: Jag skall icke blifva särdeles mångordig, men vill dock påvisa en ytterst vigtig sak, som både frihandlare och protektionister tyckas förgäta, det är att handel och produktion och konsumtion dela världens befolkning i 3 stora grupper: producenter, handlande och konsumenter. Om producenterna och konsumenterna talas det vidt och bredt, men den tredje gruppen, som är den vigtigaste af de tre, handelsgruppen, som öfverflyttar produktion till konsumtion, den gruppen har besynnerligt nog icke blifvit analyserad, hvarken af frihandlare eller protektionister. Detta är mycket orätt, ty enligt statistiska uppgifter i en så tillförlitlig källa som Neuman-Spallart har denna handelsgrupp tagit i bruttovinst hälften af hvad producenterna få. Således är det med denna ofantliga penningevinst i brutto, som handelns förmedlare betala alla utgifter för transporter, kursförändringar, assuranser och förluster, och i de länder, der tullar finnas, der betalas dessa af denna stora summa, som för hela världen uppgår till 25 milliarder. Detta kan förklara, hvarför konsumenterna icke behöfva betala den tull, som staten åsätter. Om det icke vore så sent på dagen, så skulle jag utförligare behandla denna fråga, ty jag har alla dertill nödvändiga upplysningar och jag kan utmana hvilken som helst af herrar frihandlare att derom öppna en vetenskaplig och tullpolitisk strid med mig.

Ehuru det var många af herr Ekmans yttranden, jag skulle vilja besvara, så vill jag likväl vid denna sena timme endast fästa mig vid ett, ty det var, jag tvekar icke att säga det, oförlätligt af honom att yttra sig så. Såsom herrarne minnas, sade han nemligen, att den nuvarande, och synnerligen den senaste, emigrationen vore förorsakad af de tullar, som vi hafva satt på spanmål och mjöl. Jag vill till hvar och en af herrarne hemställa, huru vida detta kan vara enligt med verkliga förhållandet. Jag tror visserligen, att han fått sådana upplysningar af de arbetare, som emigrerat och som

han frågat derom. Det tror jag. Men hvar och en, som känner *Tull å fläsk*.
 dessa förhållanden, vet mycket väl, att den tull, som vi för en må-
 nad sedan satte på spanmål och mjöl, icke har kunnat inverka på
 (Forts)

den ofantliga emigration, som under årets tre första månader be-
 klagligtvis egt rum. För denna olycka för landet hafva vi nog den
 hittills varande frihandelsregimen att tacka.

Herr Casparsson: Utan att vilja fälla ett så strängt omdöme
 som den föregående om talaren på östgötabänken, så har äfven jag
 blifvit uppkallad af hans yttrande om emigrationen. Denna har vid
 alla stora politiska frågors behandling blifvit en käpphäst, på hvil-
 ken det vore större skäl att lägga en tull än på vanliga hästar,
 som utskottet i en följande punkt föreslagit. Så länge jag varit
 med, har alltid emigrationen begagnats som argument. När det
 var fråga om *grundskatternas* afskrifning, var den den käpphäst,
 man red upp på, ehuru det visats, att dessa båda frågor saknade
 allt inre sammanhang. När fråga var om *värnpligtens* utsträckning,
 så var det den, som skrämde ungdomen att emigrera. Sedermera
 var det *frihandeln*, och nu påstår man att det är *protektionismen*,
 som är skuld till emigrationen. Det förvånar mig blott, att ett så-
 dant påstående *kunnat* framkomma, som att de tullsats, som åsattes
 för två månader sedan, hunnit en så kraftig verkan åstadkomma
 som att framkalla detta års emigration. Min uppfattning är, att det
 är *arbetslöshet* eller svårighet att erhålla arbete, som framkallar
 emigration. Arbetarne hålla sig till realiteter, och framkallar fri-
 handeln arbetsbrist, så emigrera de; framkallar protektionismen ar-
 betsbrist, så emigrera de också.

Hvad nu föreliggande fråga beträffar, så får jag säga, att jag
 icke är mycket lifvad för denna tullsats och för tre år sedan upp-
 trädde jag mot densamma, men min åsigt har verkligen sedan dess
 undergått någon modifikation. Jag har nemligen sett, hurusom man
 i utlandet funnit sig föranlåten att utfärda importförbud mot ameri-
 kansk fläsk; så har äfven helt nyligen skett i Danmark. Då kan
 jag tänka mig, att anledningar äfven här kunna förekomma till ett
 dylikt förbud, och då kunde det vara skäl att förbereda den svenska
 marknaden derpå, så att den inhemska produktionen kunde ökas
 derhän, att den fylde det behof, som under en sådan eventualitet
 uppstode. Ty så mycket har djurförädlings- och djuruppfödning-
 konsten gått framåt i vårt land, att det icke torde vara omöjligt
 att här framställa fläsk, som i fråga om fetthalten är jemförligt med
 det amerikanska, om det nemligen beredes marknad och efterfrågan
 derför. Det är denna omständighet, nemligen ett möjligen inträffande
 behof af importförbud, som gjort att jag ändrat åsigt i denna fråga.

Nu har en af våra medicinska auktoriteter, till hvilken jag i
 allmänhet hyser stort förtroende, sagt, att importen af amerikansk
 fläsk ur helsovårdssynpunkt icke är farlig. Ja, detta är hans upp-
 fattning, men det finnes medicinska auktoriteter äfven i andra länder,
 hvilka väl äfven betyda något, som hafva en motsatt uppfattning,
 och man kan ju antaga åtminstone som en möjlighet, att äfven
 auktoriteterna i vårt land kunna komma till samma uppfattning i

Tull å fläsk. denna fråga, som de sakkunnige i andra länder. »Dör någon här (Forts.) af trikiner», sade talaren, »så får han skylla sig sjelf.» Det är visserligen en tröst, men nog är den klen.

Hvad beträffar den föregående talare, som anförde ett den tyske rikskanslerns yttrande, hvilket jag en gång här citerat, så kunde det nog vara åtskilligt att invända mot hans tolkning af detsamma, men det är icke värdt att här taga rikskanslern eller hans yttrande i försvar; *han* reder sig nog sjelf.

Herr Almén: En talare frågade: hvarför, om svinpesten icke är så farlig, gör man då sådant väsen af den? Hvarför har man förbjudit skåningarne att föra sina grisar till andra provinser? Då jag haft något att göra med dessa frågor, vill jag lemna en upplysning, ehuru jag är förvånad öfver att sådant skall behövas. Hvad förändret af väsen beträffar, så vet jag icke om något sådant har egt rum, men har det skett, så har det varit i Skåne, och då bör talaren sjelf bäst hafva reda på anledningen dertill. Hvad åter beträffar skälet, hvarför man förbjudit skåningarne att föra sina grisar till andra delar af landet, så ligger det bra nära till hands att inse orsaken härtill.

I Skåne hafva redan nedslagtats grisar för öfver 23,000 kronor, och veterinärernas resor torde kräfva utgifter af t. ex. 7,000 kronor. Hvarför? Jo, derför att skåningarne äro rädda om sina grisar och vilja bevara dem. Men äro skåningarne rädda om sina grisar, och det till den grad, att de vilja att staten skall betala icke endast de sjuka djuren utan äfven de friska, som nedslagtats för att hindra smittans spridning — ja, ersättning af staten begäres äfven för djur som dödt, innan någon vetat att svinpest fans inom landet — då frågas: finnes det icke folk, som uppföder svin i öfriga delar af landet? Ar det väl skäl att der släppa lös svinpesten endast för att sjuka svin må afyttras från Skåne? Det är väl bättre att låta skåningarne behålla sina sjuka grisar och skydda dem för förluster, som i andra provinser uppföda svin. I medicinalstyrelsen hafva vi sett, hvart det kunnat leda, om skånska sjuka grisar fått föras fritt kring öfver allt inom landet, ty skåningarne hade redan exporterat sina grisar ända till Gefle, innan hinder för den farliga transporten åstadkommits. Jag frågar, om det hade kunnat försvaras att på statens bekostnad låta nedslagta svin i Skåne för att skydda skåningarne, men icke försöka att bevara äfven det öfriga Sverige från sjukdomen?

Herr Ekman: Då två föregående talare hafva upptagit mina yttranden till kritik, så skall jag be att få här förklara; att hvad jag har sagt, det är, att sedan den af innevarande Riksdag beslutna tullen på mjöl blifvit en verklighet, så steg *i följd deraf* mjölpriset så mycket, att arbetarne förklarade, att derest de icke kunde få förhöjd aflöning, så återstode för dem intet annat än att resa till Amerika. När jag säger, att detta tilldragit sig på ett ställe, der jag har någon del i de förvaltningsåtgärder, som vidtogos, så har jag anspråk på att blifva trodd och jag kan här förklara, att tre af dessa arbetare reste genast. Och jag har vidare sagt, att jag före-

ställer mig, att af dem, som stannade kvar, skola många, genom be-Tull å fläsk.
 medling af de afreste, snart följa efter. Här föreligger visserligen (Forts.)
 endast ett enda, enstaka fall, som kommit till min kännedom, men
 det är härigenom konstateradt, att de beslut, kamrarna fattat, åt-
 minstone på ett ställe haft den nu omtalade verkan.

Herr Bexell: Då det här har talats om emigrationen, och att
 den skulle vara en följd af de förhöjda mjölprisen, så kan jag, som
 är från den provins, hvarifrån den största emigrationen eger rum,
 förklara, att just därför, att icke tullen blef högre, har emigrationen
 blifvit så stark som den är. Enligt mitt förmenande, är det fri-
 handeln och herrar frihandlare, som äro skuld till densamma, ty i
 20—30 år hafva herrar frihandlare i allmänhet med tillhjälp af många
 folkskolelärare, folkhögskolelärare och elementarlärare i folket in-
 prentat och låtit sina lärjungar höra den åsigten, att icke endast
 Sverige är vårt fosterland, utan det land, som föder och kläder oss,
 är vårt fosterland hvar, helst det än är beläget, och är pratet Sverige
 åt svenskarne endast en tom fras. Sådant prat hafva de fått höra,
 och då kommer man ändock sedan och säger till dem, ni skola
 exercera för att kunna försvara och skydda fäderneslandet. Detta
 är till stor del orsaken till emigrationen.

Herr Widmark, Olof: Det är hos mig en särdeles vemodsfull
 känsla, som gör sig gällande vid betraktandet af detta betänkande,
 ty jag tänker på den stora landsdel af vårt land, som kallas Norr-
 land. Dess framtid har jag sett ljus och förhoppningsfull, ty det är
 en landsdel mäktig af stor utveckling, men här lägges en hämsko på
 den, så svår, att jag åtminstone måste på det kraftigaste söka mot-
 arbeta den. Nästan hvarje tullsats här i betänkandet är för denna
 del af vårt land en börda och uteslutande utgift utan någon som
 helst förhoppning om att den skall kunna lända till den minsta
 båtnad, och särskildt i afseende på denna fläsktull måste jag anse, att
 den är alldeles obehörig. Förhållandet är ju härvid nu, att vi sälja
 den bättre varan och nöja oss med den sämre eller åtminstone
 billigare, nemligen den amerikanska. Jag yrkar därför afslag.

Rop hördes nu på proposition.

Herr Törneblad: Jag hade icke tänkt begära ordet i denna
 fråga; det är första gången jag gör det i en tullfråga. Men då jag
 hört en sådan beskyllning utslungas mot hela det svenska lärare-
 ståndet, som nyss gjordes, så har jag icke kunnat tåga. Jag vet icke,
 hvarifrån talaren har hemtat sin erfarenhet, att lärarne vid allmänna
 läroverken, folkhögskolorna och folkskolorna i flera tioatal år skulle
 hafva inplantat hos fosterlandets ungdom, att deras fädernesland
 vore hvar som helst, men det vet jag, att detta påstående är fullkomligt
 sanningslöst och att det icke blir mera sanning därför, att det fram-
 föres i hettan af en diskussion, då man i bästa fall kan hoppas,
 att ett oförsigtigt ord blir glömdt.

Herr Bexell:

Sedan öfverläggningen ansetts härmed slutad, gjorde herr grefven och talmannen enligt de derunder framställda yrkandena propositioner, först på bifall till hvad utskottet i förevarande punkt hemställt och sedan på afslag derå, samt förklarade sig finna den senare propositionen vara med öfvervägande ja besvarad.

Votering begärdes, i anledning hvaraf uppsattes, justerades och anslogs en omröstningsproposition af följande lydelse:

Den, som bifaller 26 punkten i bevillningsutskottets betänkande n:o 8, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, afslås punkten.

Omröstningen företogs, och vid dess slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja—68;

Nej—55.

Den fortsatta behandlingen af förevarande betänkande uppsköts till morgondagen.

På framställning af herr grefven och talmannen beslöts, att på föredragningslistan till nästa sammanträde skulle bland utskotts-betänkandena sättas främst de ärenden, som denna dag bordlagts första gången, och sist de utlåtanden, hvilka denna dag blifvit andra gången bordlagda, med undantag af statsutskottets utlåtande n:o 9, hvilket skulle på listan uppföras näst efter bevillningsutskottets betänkande n:o 8.

Kammaren åtskildes kl. 10,04 e. m.

In fidem

A. von Krusenstjerna.